

19 Ιουνίου, 1989

(ΜΑΛΑΧΤΟΣ, ΠΙΚΗΣ, ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΣ, Δ.Δ.)

ΧΑΡΑΛΑΜΠΟΣ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥ,

Εφεσείων,

v.

ΑΣΤΥΝΟΜΙΑΣ,

Εφεσίβλητης.

(Ποινική Έφεση Αρ. 5131).

5 Πρόκληση θανάτου κατά παράβαση του άρθρου 210 του Ποινικού Κώδικα, Κεφ. 154 — Υιοθετείται η απόφαση του Δικαστή Πική στην Γαβαλάς v. Αστυνομίας (1985) 2 Α.Α.Δ. 114 — Παράλειψη επισημάνσεως του θύματος στο δρόμο, παρά τον ικανοποιητικό φωτισμό και ορατότητα — Επικύρωση καταδίκης.

10 Απόδειξη — Κατάθεση κατηγορουμένου — Κατά πόσο μπορεί να προσδοθή διαφορετική βαρύτητα σε διάφορα μέρη της κατάθεσης — Καταφατική η απάντηση — Φυσιολογική η πρόσδωση μεγαλύτερης βαρύτητας σε παραδοχή ή δήλωση εναντίον του συμφέροντος του κατηγορουμένου — Επεξήγηση της ratio decidendi στην υπόθεση Duncan, 73 Cr. App. R. 359 — Στα πλαίσια της πιο πάνω αρχής το Δικαστήριο μπορεί να απορρίψει ως αναληθές μέρος της καταθέσεως και να δεχθή άλλο.

20 Ποινή — Πρόκληση θανάτου κατά παράβαση του άρθρου 210 του Ποινικού Κώδικα — Όταν οφείλεται σε απερισκεψία ενδείκνυται φυλάκιση — Στην παρούσα περίπτωση υπήρχε απλώς στιγμιαία αμέλεια — Ο εφεσείων είναι δημόσιος υπάλληλος πλησίον της ηλικίας της αφυπηρέτησεως και έχει λευκό ποινικό μητρώο — Αμφίβολο αν έπρεπε να επιβληθεί φυλάκιση — Η φυλάκιση των 4 μηνών μειώνεται σε δύο μήνες και μίαν εβδομάδα, ώστε ο εφεσείων να αποφυλακισθεί άμεσα — Στέρηση αδείας οδηγού για 12 μήνες — Επικυρώνεται.

25

Οι νομικές αρχές που αναλύονται στην απόφαση του Δικαστηρίου προκύπτουν ικανοποιητικά από τις πιο πάνω περιληπτικές σημειώσεις.

Η έφεση εναντίον της καταδίκης απορρίπτεται. Η έφεση εναντίον της ποινής γίνεται μερικά δεκτή. 5

Αναφερόμενες αποφάσεις;

Duncan, 73 Cr App Rep 359

McGregor [1967] Cr App Rep 338,

Sparrow [1973] 57 Cr App Rep 352, 10

Donaldson and Others [1973] 64 Cr App Rep 59,

Pearce [1979] 69 Cr App Rep 365,

Attorney-General v HjiConstantinou (1989) 2 C L R 99,

Gavalas v The Police (1985) 2 C L R 114,

R v Guilfoyle [1973] 2 All E R 844, 15

R v Boswell (1984) 3 All E R 353,

Attorney-General v Iacovides (1973) 2 C L R 344,

Pampons v The Police (1985) 2 C L R 85,

Charalambous v The Police (1986) 2 C L R 128

Έφεση εναντίον καταδίκης και ποινής. 20

Έφεση εναντίον καταδίκης και ποινής από τον Χαράλαμφο Κωνσταντίνου, ο οποίος καταδικάστηκε από το Επαρχιακό Δικαστήριο Λευκωσίας (Προσ. Αν. Επ. Δικ. Ηλιάδης) (Ποινική Υπόθεση Αρ. 26974/88) στην κατηγορία για πρόκληση θανάτου λόγω έλλειψης προφύλαξης κατά παράβαση του άρθρου 210 του Ποινικού Κώδικα Κεφ. 154 και τιμωρήθηκε με φυλάκιση 4 μηνών και στέρηση του δικαιώματος κατοχής και/ή απόκτησης άδειας οδηγού για 12 μήνες. 25

Ε. Ευσταθίου και Κ. Καμένος, για τον εφεσεύοντα.

Λ. Κουρσουμπά (Κα), Δικηγόρος της Δημοκρατίας Β, για την εφεσίβλητη. 30

ΜΑΛΑΧΤΟΣ, Δ.: Την απόφαση ανέγνωσε ο Δικαστής κ. Πικής.

5 ΠΙΚΗΣ, Δ.: Ο Χαράλαμπος Κωνσταντίνου, ο εφεσείων, κρίθηκε ένοχος και καταδικάστηκε σε φυλάκιση από το Επαρχιακό Δικαστήριο Λευκωσίας για την πρόκληση του θανάτου του Νικόλα Δημητριάδη λόγω αμελούς οδήγησης κατά παράβαση των προνοιών του άρθρου 210 του Ποινικού Κώδικα. Το θύμα του δυστυχήματος ήταν μαθητής του γειτονικού (ως προς τον τόπο του δυστυχήματος) δημοτικού σχολείου Λυκαβητού ηλικίας 10 ετών.

15 Το συμπέρασμα που προκύπτει από τα ευρήματα του Δικαστηρίου είναι ότι ο εφεσείων δεν πρόσεξε την παρουσία του θύματος στο δρόμο παρά τον ικανοποιητικό φωτισμό και την ανεμπόδιστη θέα της περιοχής του δυστυχήματος. Η μαρτυρία ενώπιον του εκδικάζοντος Δικαστηρίου αποκάλυψε ότι μετά τη σύγκρουση ο εφεσείων ταλαντεύτηκε αν έπρεπε να σταματήσει στον τόπο του δυστυχήματος. Τελικά σταμάτησε χωρίς να απομακρυνθεί από τη σκηνή του δυστυχήματος. Στη συνέχεια έδωσε δύο αντιφατικές καταθέσεις στις αστυνομικές αρχές ως προς την ανάμειξή του στο δυστύχημα.

25 Στην πρώτη κατάθεση προσποιήθηκε, όπως εύλογα συμπεραίνεται, άγνοια για τις συνθήκες του δυστυχήματος. Ισχυρίστηκε ότι το θύμα εκινείτο μακριά από την τροχιά του αυτοκινήτου του και ότι τραυματίστηκε λόγω πτώσης σε παρακείμενο χαντάκι. Στη δεύτερη κατάθεση παραδέχτηκε ότι το θύμα εκσφενδονίστηκε στο αυλάκι που βρισκόταν δίπλα από το κράσπεδο του δρόμου ως αποτέλεσμα της σύγκρουσης με το αυτοκίνητο του εφεσείωντα.

30 Στην ίδια κατάθεση ο εφεσείων έδωσε διάφορες εξηγήσεις και έκαμε διάφορες υποθέσεις ως προς τις κινήσεις του θύματος και τις συνθήκες κάτω από τις οποίες συγκρούστηκε με το αυτοκίνητό του.

35 Το πρωτόδικο Δικαστήριο απέρριψε τις αιτιάσεις του εφεσείωντα ως προς την πιθανή πορεία του θύματος. Δέχθηκε όμως την παραδοχή που περιέχεται στη δεύτερη κατάθεσή του ότι συγκρούστηκε με το θύμα χωρίς προηγουμένως ο ίδιος να προσέξει την παρουσία του παιδιού στον δρόμο.

Η αποδοχή μέρους και η απόρριψη των άλλων ισχυρισμών του που περιέχονται στην ίδια κατάθεση αποτελεί τον πρώτο και κύριο λόγο έφεσης. Σύμφωνα με την εισήγηση του κ. Ευσταθίου κατάθεση κατηγορουμένου μπορεί να γίνει αποδεκτή ή να απερριφθεί στο σύνολό της. Το Δικαστήριο στερείται υπέβλε ο κ. Ευσταθίου διακριτική ευχέρεια να αποδεκτεί μέρος και να απορρίψει άλλο κεφάλαιο ή τμήμα της κατάθεσης του κατηγορουμένου. Την εισήγηση βάσισε στην απόφαση του Αγγλικού Εφετείου *Findlay Duncan* 73 Crim. App. R. 359. Διαφωνούμε με την εισήγηση ότι η υπόθεση *Duncan* υποστηρίζει τις θέσεις που ανέπτυξε ο συνήγορος του εφεσεύοντα.

Εκείνο το οποίο διασαφήνισε η υπόθεση *Duncan* είναι ότι κάθε μέρος της κατάθεσης του κατηγορουμένου που γίνεται δεκτό αποτελεί αποδεκτή μαρτυρία για την αλήθεια των γεγονότων στα οποία αναφέρεται και όχι μόνο το μέρος εκείνο που συνιστά άμεσα ή έμμεσα παραδοχή του αδικήματος. Η προηγούμενη νομολογία στο θέμα αυτό ήταν ασαφής ή αντιφατική ως προς την αποδεικτική αξία των δηλώσεων που γίνονται στην κατάθεση του κατηγορουμένου που δεν συνιστούν παραδοχή*.

Δηλώσεις του κατηγορουμένου που συνιστούν άμεσα ή έμμεσα παραδοχή του αδικήματος γίνονται παραδεκτές ως μαρτυρία κατ' εξαίρεση προς τον κανόνα που αποκλείει την εξ ακοής μαρτυρία (*hearsay rule*). Αυστηρή εφαρμογή του κανόνα περί εξ ακοής μαρτυρίας θα περιόριζε την αποδεικτική αξία του μέρους της κατάθεσης κατηγορουμένου που δεν συνιστά άμεσα ή έμμεσα παραδοχή σε πρωτογενή μαρτυρία (*original evidence*). Στην υπόθεση *Duncan* αποφασίστηκε ότι κάθε μέρος της κατάθεσης λαμβάνεται υπόψη και εκτιμάται και ως προς την αλήθεια των ισχυρισμών που προβάλλονται. Η προσέγγιση αυτή είναι και ρεαλιστική και δίκαιη. Τονίστηκε όμως στην *Duncan* ότι το Δικαστήριο είναι ελεύθερο και μπορεί να αποδώσει την βαρύτητα που κρίνει ότι επιβάλλεται σε διαφορετικά μέρη κατάθεσης. Όπως είναι φυσικό μπορεί να αποδοθεί μεγαλύτερη βαρύτητα στο μέρος εκείνο το οποίο συνθέτει παραδοχή στο αδίκημα ή περιέχει δηλώσεις ενάντια προς τα συμφέροντα του κατηγορουμένου. Είναι όμως ελεύθερο το Δικαστήριο να απο-

* *McGregor* [1967] Cr. App R 338, (1968) 1 Q.B. 371 applied *Sparrow* [1973] 57 Cr. App. R 352; (1973) 1 W.L.R 488, *Donaldson and Others* [1973] 64 Cr. App. R. 59 and *Pearce* [1979] 69 Cr. App R 365 considered.

δώσει μικρότερη σημασία ή ακόμη να απορρίψει άλλα μέρη της κατάθεσης για τα οποία παρέχεται εξήγηση ή δικαιολογία για εκ πρώτης όψης εγκληματικές πράξεις. Συνοψίζοντας η απόφαση στην Duncan αφήνει το βάρος το οποίο θα
 5 αποδοθεί στα διάφορα μέρη της κατάθεσης κατηγορουμένου στη διακριτική ευχέρεια των κριτών των γεγονότων της υπόθεσης.

Συνεπώς δεν ευσταθεί ο ισχυρισμός του εφεσείοντα ότι έσφαλε το Δικαστήριο απορρίπτοντας τις αιτιάσεις, υποθέσεις και εξηγήσεις του εφεσείοντα ως προς τις πιθανές συνθήκες σύγκρουσης με το θύμα του δυστυχήματος. Ο δεύτερος λόγος έφεσης αφορά το εύρημα του Δικαστηρίου ότι ο εφεσείων ήταν ένοχος αμέλειας δηλαδή ότι ήταν αμελής και ότι η αμέλεια του συνέβαλε ουσιαστικά στην πρόκληση του
 15 θανάτου του θύματος. Στην πρόσφατη απόφαση του Εφετείου στην υπόθεση *Γενικός Εισαγγελέας της Δημοκρατίας ν. Ιωάννας Χατζηκωνσταντίνου** αποφασίστηκε ότι τα συστατικά στοιχεία του αδικήματος που καθορίζει το άρθρο 210 του Ποινικού Κώδικα και γενικότερα η ερμηνεία του
 20 άρθρου αυτού ως και η απόδειξη κατηγορίας η οποία βασίζεται στις πρόνοιές του προσδιορίζονται με ακρίβεια στην απόφαση που είχα δώσει στην υπόθεση *Gavalas ν. Police***.

Συμφωνούμε με τη θέση αυτή, και δεν υπάρχει ανάγκη να επαναλάβουμε τις σχετικές αρχές δεδομένου ότι τα
 25 ευρήματα του Δικαστηρίου καθιστούν την καταδίκη του εφεσείοντα αναπόφευκτη. Η παράλειψή του να επισημάνει την παρουσία του θύματος στο δρόμο χωρίς να παρεμβάλλεται οποιοδήποτε εμπόδιο σε συσχετισμό με τον φωτισμό της περιοχής και την ορατότητα που απολάμβανε εύλογα
 30 οδήγησαν το Δικαστήριο στο συμπέρασμα στο πλαίσιο της ολότητας των γεγονότων της υπόθεσης ότι ο εφεσείων διέπραξε το αδίκημα που προσδιορίζει το άρθρο 210. Επισημαίνουμε όμως ότι η αμέλεια του δεν επιβαρύνετο με το στοιχείο της αδιαφορίας για την τύχη του θύματος, που εί-
 35 ναι παράγοντας κεφαλαιώδους σημασίας για τον καθορι-

---

* (1989) 2 Α.Α.Δ. 99.

** (1985) 2 C.L.R. 114, 125-132.

αμό της ποινής. Πρόθεση του εφεσεσίοντα ήταν να διασταυρώσει την οδό Νικοδήμου Μυλωνά ώστε να εισέλθει στην οδό Δοϊράνη, η οποία βρίσκεται απέναντι και δεξιότερα από την οδό Δημόκριτου, πάροδο της Νικοδήμου Μυλωνά, απ' όπου εισήλθε στον κύριο δρόμο. Πριν προχωρήσει στον κύριο δρόμο σταμάτησε όπως είναι παραδεκτό⁵ εισήλθε στον κύριο δρόμο, όταν η πορεία του ήταν απρόσκοπτη και προχώρησε, όπως κατέδειξε η μαρτυρία ενώπιον του Πρωτόδικου Δικαστηρίου, με χαμηλή ταχύτητα. Η αμέλεια του δεν μπορεί να αποδοθεί είτε σε αδιαφορία είτε σε επικίνδυνη χρήση του δρόμου. Συναρτάται περισσότερο με στιγμιαία απροσεξία ή αβλεψία. 10

Η ΠΟΙΝΗ.

Το Δικαστήριο καταδίκασε τον εφεσεσίοντα σε φυλάκιση 4 μηνών και στέρηση της άδειας οδήγησης για 12 μήνες. 15
Πρόσθετα διατάχθηκε να πληρώσει τα έξοδα της δίκης. Το μόνο μέρος της ποινής που εφεσιβάλλεται είναι η φυλάκιση. Η εισήγηση του κ Ευσταθίου είναι ότι η επιβολή ποινής φυλάκισης έρχεται σε αντίθεση και συγκρούεται με τις αρχές που το ίδιο το πρωτόδικο Δικαστήριο σωστά υιοθέτησε ως καθοδηγητικές ως προς τον καθορισμό της ποινής για αδικήματα κάτω από το άρθρο 210 του Ποινικού Κώδικα. 20

Στην απόφαση γίνεται ειδική αναφορά στα κριτήρια που πρέπει να λαμβάνονται υπόψη για τον καθορισμό της ποινής. Στην υπόθεση *R. v. Guilfoyle** το Αγγλικό Εφετείο έθεσε κατευθυντήριες γραμμές ως προς τα κριτήρια τα οποία πρέπει να λαμβάνονται υπόψη για να αποφασιστεί κατά πόσο ενδείκνυται η επιβολή ποινής φυλάκισης. Τα κριτήρια αυτά σχετίζονται μεταξύ άλλων με την υφή της αμέλειας η,οποία προκάλεσε τον θάνατο, και τις προσωπικές συνθήκες του κατηγορουμένου. Η επιβολή ποινής φυλάκισης ενδείκνυται κατ' αρχήν στις περιπτώσεις εκείνες που η αμέλεια του κατηγορουμένου εμπεριέχει και το στοιχείο της αδιαφορίας για την ασφάλεια άλλων προσώπων που χρησιμοποιούν τον δρόμο ενώ το λευκό ποινικό μητρώο αποτελεί παράγοντα που μπορεί σε οριακές περιπτώσεις να διαδραματίσει αποφασιστικό ρόλο στην επιβολή ή όχι ποινής 30 35

* [1973] 2 All E.R. 844.

φυλάκισης. Η επιβολή ποινής φυλάκισης αντενδείκνυται στις περιπτώσεις εκείνες που το κύριο χαρακτηριστικό της αμέλειας του κατηγορουμένου είναι στιγμιαία αβλεψία ή απροσεξία σε συνδυασμό με λευκό ή καλό ποινικό μητρώο.

- 5 Άλλη απόφαση του Αγγλικού Εφετείου η οποία πραγματεύεται το ίδιο θέμα και επεξηγεί την εφαρμογή στην πράξη των αρχών της *Guilfoyle* είναι η υπόθεση *R. v. Boswell**. Οι αρχές αυτές έχουν γίνει δεκτές σε γενικές γραμμές και από τα Κυπριακά Δικαστήρια ως καθοδηγητικές για την επιλογή
- 10 της ποινής για αδικήματα αυτής της φύσης. Βλ. *Attorney General v. Iacovides***. Όμως οι αρχές αυτές δεν ανάγονται ούτε συνθέτουν κανόνα δικαίου. Τα γεγονότα της υπόθεσης όπως προσδιορίζονται από το Δικαστήριο σε συνδυασμό με την ανάγκη για αποτελεσματική εφαρμογή του νόμου αποτελούν σε συνάρτηση με τις προσωπικές συνθήκες
- 15 του κατηγορουμένου την αναλλοίωτη αρχή δικαίου που διέπει τον καθορισμό της ποινής. Στην υπόθεση *Pamporis v. Police**** επισημαίνεται:

- 20 «Cyprus caselaw firmly establishes that imprisonment is an apposite, and in aggravating cases of negligence, unavoidable mode of punishment »

- Στη μεταγενέστερη απόφαση *Charalambous v. The Police***** τονίστηκε ότι τα θανατηφόρα δυστυχήματα έχουν πάρει διαστάσεις κοινωνικής μάστιγας, γεγονός που
- 25 καθιστά το στοιχείο της αποτροπής εντονότερη στην επιλογή της ποινής. Τα γεγονότα, τα οποία συνθέτουν την αμέλεια του εφεσεύοντα, δεν επιβαρύνονται, όπως προκύπτει από την ανάλυση τους, με το στοιχείο της αδιαφορίας (*recklessness*). Η έλλειψη επιμέλειας του εφεσεύοντα ήταν
- 30 αναμφίβολα μεγάλη και οι συνέπειές της τραγικές. Εν τούτοις διατηρούμε σοβαρές αμφιβολίες κατά πόσο δικαιολογείτο η ποινή φυλάκισης ιδιαίτερα εν όψει των προσωπικών συνθηκών του εφεσεύοντα, που συνηγορούσαν για άκρα επιείκεια. Ο εφεσεύων είναι δημόσιος υπάλληλος,
- 35 σχεδόν 60 ετών, στα πρόθυρα της αφυπηρέτησής του. Δεν βαρύνεται με οποιαδήποτε καταδίκη οποιασδήποτε μορφής. Μπορεί δίκαια να χαρακτηριστεί ως νομοταγής πολί-

* (1984) 3 All E.R. 353.

** (1973) 2 C.L.R. 344.

*** (1985) 2 C.L.R. 85, 87.

**** (1986) 2 C.L.R. 128

της, που ήλθε αντιμέτωπος με τον νόμο για πρώτη φορά στη ζωή του στα 60 του χρόνια. Όπως ανέφερε ο δικηγόρος του δοκίμασε μεγάλη συντριβή λόγω του κακού, που προκάλεσε, και πέρασε και περνά εφιαλτικές μέρες. Το θεωρούμε άσκοπο να ενδιατρίψουμε περαιτέρω ως προς το κατά πόσο δικαιολογείται ποινή φυλάκισης. Περιοριζόμαστε στη διαπίστωση ότι η παραμονή του μέχρι σήμερα στη φυλακή για δύο μήνες και μια εβδομάδα αποτελεί επαρκή τιμωρία πρόσθετα με την στέρηση της αδείας του. Για τον λόγο αυτό διατάσσουμε την απόλυσή του. 5
10

Η έφεση εναντίον της καταδίκης απορρίπτεται. Η έφεση εναντίον της ποινής επιτρέπεται μερικώς.

Η Έφεση εναντίον καταδίκης απορρίπτεται. Έφεση εναντίον ποινής επιτρέπεται μερικώς. 15